

Dosarul nr. 2ra-113/19

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul central (R. Pulbere)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (E. Palanciuc, A. Malfi, V. Clima)

DECIZIE

20 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Elena Ceban, reprezentată de avocatul Oleg Popovici,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Elena Ceban împotriva Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr.1, Întreprinderii Municipale „Infocom” și a Societății pe Acțiuni „Termoelectrica” cu privire la apărarea drepturilor de consumator și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 26 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău prin care s-a admis apelul declarat de Elena Ceban, s-a casat integral hotărârea din 08 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul central, și s-a emis o hotărâre nouă prin care s-a respins ca neîntemeiată acțiunea depusă de Elena Ceban,

constată:

La 16 martie 2017, Elena Ceban a depus cerere de chemare în judecată împotriva Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 1 (în continuare ÎMGFL nr. 1), Întreprinderii Municipale „Infocom” (în continuare ÎM „Infocom”) și a Societății pe Acțiuni „Termoelectrica” (în continuare SA „Termoelectrica”) cu privire la obligarea excluderii din factura pentru energia termică (încălzire) eliberată pe numele ei a sumei restante de 10 171,46 de lei, pentru apartamentul xxxxx până în data de 09 noiembrie 2013, repararea prejudiciului moral cauzat și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că, la 09 noiembrie 2013, a cumpărat de la Mireșevschi Vladislav apartamentul xxxxx. Conform pct. 10 al contractului de vânzare-cumpărare, datoriile pentru serviciile comunale depistate la momentul și/sau după încheierea contractului vor fi achitate de către vânzător.

De asemenea, reclamanta a menționat că după semnarea contractului de vânzare-cumpărare a depistat că vânzătorul locuinței, Mireșevschi Vladislav, avea o restanță la plata serviciului de energie termică (încălzire) în sumă de 10 171,46 de lei, pe care refuză să o achite.

Astfel, ÎMGFL nr. 1 a depus cerere de chemare în judecată împotriva sa, prin care a solicitat încasarea datoriei nominalizate, iar prin hotărârea din 29 iulie 2014 a Judecătorei Botanica, mun. Chișinău, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Contrar acestor circumstanțe, Elena Ceban este impusă neîntemeiat să achite restanța la plata serviciului de energie termică în sumă de 10 171,46 de lei, prin includerea acestei sume în facturile lunare întocmite de către ÎM „Infocom”. La rândul său, ÎM „Infocom” a invocat că întocmește facturile de plată în baza datelor livrate de către ÎMGFL nr. 1 și SA „Termoelectrica”.

În atare circumstanțe, la 16 ianuarie 2017, a somat pârâții solicitându-le excluderea din facturile pentru energie termică întocmite pe numele ei a sumei restante de 10 171,46 de lei, însă somația a rămas fără răspuns, iar la depunerea cererii de chemare în judecată restanța nu a fost exclusă din facturile de plată.

Mai mult decât atât, reclamanta a notat că primește diferite preîntâmpinări telefonice, prescripții, reclamații, prin care i se solicită ca în mod de urgență să achite restanța în sumă de 10 171,46 de lei, fiind amenințată cu încasarea forțată a dobânzii de întârziere, a cheltuielilor de judecată.

Aceste circumstanțe și impunerea de a achita o plată care nu trebuie să o achite îi creează incomodități cotidiene, suferințe și prejudicii morale, astfel încât fiind îndreptățite de a i se repara prejudiciul moral. Or, în condițiile speței, acțiunile prestatorului de servicii și a furnizorului reprezintă o practică comercială incorectă, fapt ce contravine Legii privind protecția consumatorilor.

În această ordine de idei, reclamanta Elena Ceban a solicitat obligarea ÎMGFL nr. 1 și ÎM „Infocom” să excludă din factura pentru energia termică (încălzire) eliberată pe numele ei suma restantă de 10 171,46 de lei, pentru apartamentul xxxxx, până în data de 09 noiembrie 2013; încasarea în mod solidar din contul ÎMGFL nr. 1 și ÎM „Infocom” în beneficiul său a sumei de 10 000 de lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului de consumator; și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 08 februarie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul central, acțiunea depusă de Ceban Elena s-a respins ca tardivă (f.d. 93, 97-99 recto-verso).

Prin decizia din 26 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Elena Ceban; s-a casat integral hotărârea din 08 februarie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul central, și s-a adoptat o hotărâre nouă, prin care s-a respins ca neîntemeiată acțiunea depusă de Elena Ceban (f.d. 125, 126-134).

La 13 noiembrie 2018, Elena Ceban, reprezentată de avocatul Oleg Popovici a declarat recurs împotriva deciziei din 26 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei recurate în partea respingerii acțiunii ca fiind neîntemeiată, cu pronunțarea în această parte a unei hotărâri noi în sensul admiterii integrale a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că, instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

Prin încheierea din 30 ianuarie 2019 a Curții Supreme de Justiție s-a considerat admisibil recursul declarat de Elena Ceban, reprezentată de avocatul Oleg Popovici împotriva deciziei din 26 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și s-a transmis Colegiului lărgit pentru examinare în fond.

Examinând recursul declarat, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție îl consideră întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei din 26 septembrie 2018 a Curții

de Apel Chișinău și a hotărârii din 08 februarie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul central, cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care să fie admisă parțial acțiunea depusă de Elena Ceban, din considerentele ce succed.

În conformitate cu articolul 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin prisma art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Articolul 444 din Codul de procedură civilă consemnează că, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Verificând legalitatea deciziei din 26 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție vădește că instanța de apel nu a elucidat toate circumstanțele pertinente speței, iar drept consecință a interpretat în mod eronat normele de drept material ce guvernează raporturile material-litigioase, circumstanță care a succedat adoptarea unei soluții greșite și nemotivate.

Or, înaintând prezenta acțiune, Elena Ceban a invocat obligarea ÎMGFL nr. 1 și ÎM „Infocom” să excludă din factura pentru energia termică eliberată pe numele ei suma restantă de 10 171,46 de lei, pentru apartamentul xxxxx, din motiv că această datorie nu îi este opozabilă, deoarece a fost acumulată de fostul chiriaș, precum și faptul că în privința acestei datorii există o hotărâre judecătorească irevocabilă.

Sub acest aspect Colegiul atestă că, Elena Ceban, reclamanta din speță, a devenit proprietarul apartamentul xxxxx în baza contractului de vânzare-cumpărare autentificat de notatul public Laura Dranga sub nr. 855 la 09 noiembrie 2013 (f.d. 16-17 recto-verso).

Potrivit pct. 10 al contractului de vânzare-cumpărare nominalizat, datoriile pentru serviciile comunale depistate la momentul și sau după încheierea contractului urmau a fi achitate de către vânzătorul Vladislav Mireșevschi.

Deopotrivă, din informația despre achitarea serviciilor locativ-comunale pentru apartamentul xxxxx pentru prestarea serviciilor menționate, toate creanțele acumulate pe care le are gestionarul fondului locativ (ÎMGFL nr. 1) în sumă de 10 171,46 de lei au fost acumulate în perioada anilor 2007-2013 (f.d. 7-12 recto-verso).

La fel, se constată că, la 16 iunie 2014, ÎMGFL nr. 1 a depus cerere de chemare în judecată împotriva Elenei Ceban cu privire la încasarea datoriei în sumă de 10 171,46 de lei la plata serviciilor locativ-comunale pentru apartamentul xxxxx (f.d. 6).

Prin hotărârea din 29 iulie 2014 a Judecătorei Botanica, mun. Chișinău, s-a

respins ca fiind neîntemeiată acțiunea depusă de ÎMGFL nr. 1 împotriva Elenei Ceban cu privire la încasarea datoriei acumulate pentru serviciile prestate de SA „Termocom” în perioada anilor 2007-2013 (f.d. 14).

În această ordine de idei, Colegiul apreciază ca fiind eronată concluzia primei instanțe, precum că acțiunea din speță este prescrisă. Or, conform articolului 267 alin. (1) din Codul civil, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Articolul 272 din Codul civil prescrie în alineatul (1) că, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naște la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

Astfel, în condițiile din speță, Colegiul vădește că dreptul reclamantei Elena Ceban la prezenta acțiunea a luat naștere odată cu irevocabilitatea hotărârii din 29 iulie 2014 a Judecătoria Botanica, mun. Chișinău, prin care s-a respins acțiunea depusă de ÎMGFL nr. 1 cu privire la încasarea de la împotriva Elena Ceban a datoriei acumulate pentru serviciile prestate de SA „Termocom” în perioada anilor 2007-2013.

Prin urmare, această concluzie demonstrează că soluția primei instanțe de a considera acțiunea prescrisă este neîntemeiată, circumstanță ce impune necesitatea casării hotărârii din 08 februarie 2018 a Judecătoria Chișinău, sediul central.

Implicit fondului cauzei, Colegiul apreciază ca fiind neîntemeiată și concluzia Curții de Apel Chișinău, precum că „pronunțarea unei soluții de obligare a gestionarului fondului locativ să excludă din facturile de plată pentru serviciile prestate de SA „Termoelectrica”, va genera exonerarea foștilor proprietari ai imobilului menționat mai sus de obligația de achitare a datoriei la serviciile prestate...”

Or, conform dispozițiilor articolului 25 alin. (1) din Legea cu privire la serviciile publice de gospodărire comunală, persoanele fizice și juridice care beneficiază de servicii publice de gospodărie comunală sunt obligate să achite contravaloarea serviciilor prestate, conform facturilor primite, în termenul prevăzut de contractul încheiat între operator și consumator.

La fel, și prevederile pct. 82 din Regulamentul cu privire la furnizarea și utilizarea energiei termice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 434 din 09 aprilie 1998 statuează că, energia termică livrată consumatorilor se facturează de furnizori, de regulă, lunar, pe baza măsurării energiei termice consumate. Taxa de putere termică se facturează la puterea termică maximă contractată.

Sub acest aspect Colegiul reiterează că datoria în sumă de 10 171,46 de lei la plata serviciilor locativ-comunale pentru apartamentul xxxxx au fost acumulate în perioada anilor 2007-2013 (f.d. 7-12 recto-verso).

La fel, este pertinent faptul că potrivit pct. 10 al contractului de vânzare-cumpărare nr. 855 din 09 noiembrie 2013, datoriile pentru serviciile comunale depistate la momentul și sau după încheierea contractului urmau a fi achitate de către vânzătorul Vladislav Mireșevschi.

În acest sens sunt incidente dispozițiile articolului 572 alin. (1) și (2) din Codul civil, care stipulează că, temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Structura logico-juridică a normei precitate reliefează ipoteza conform căreia raportul juridic obligațional urmărește scopul de a produce efecte juridice și garantează creditorului dreptul de a obține de la debitor îndeplinirea exactă a prestației la care s-a obligat. Însă, pentru a putea fi executată, obligația trebuie să existe și să fie născută în baza temeiurilor prevăzute în articolele 8 și 514 din Codul civil.

La rândul său, articolul 514 din Codul civil prevede că obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Astfel, coroborând normele de drept precitate, Colegiul ajunge la concluzia că instanța de apel eronat a ajuns la concluzia netemeinicii prezentei acțiuni civile. Or, în condițiile din speță, precum și prin prisma pct. 10 al contractului de vânzare-cumpărare nr. 855 din 09 noiembrie 2013, ÎMGFL nr. 1, ÎM „Infocom” și SA „Termoelectrica” nu au careva raporturi obligaționale cu Elena Ceban în perioada anilor 2007-2013 pentru apartamentul xxxxx.

Prin urmare, pretinsa creanță a gestionarului fondului locativ în sumă de 10 171,46 de lei acumulate până la 09 noiembrie 2013 la plata serviciilor locativ-comunale pentru apartamentul xxxxx nu a luat naștere pentru Elena Ceban în baza temeiurilor prevăzute în articolele 8 și 514 din Codul civil. Drept urmare, creditorul nu poate pretinde de la Elena Ceban îndeplinirea unei prestații la care aceasta nu s-a obligat.

Or, prin prisma clauzelor contractului de vânzare-cumpărare nr. 855 din 09 noiembrie 2013, debitor al creanțelor la plata serviciilor locativ-comunale pentru apartamentul xxxxx, născute până la 09 noiembrie 2013 rămâne fostul proprietar, Vladislav Mireșevschi.

În această ordine de idei, Colegiul opinează că ÎMGFL nr. 1 și ÎM „Infocom” neîntemeiat includ în facturile pentru energia termică (încălzire) eliberate pe numele Elenei Ceban suma restantă de 10 171,46 de lei. Or, prin prisma articolului 512 alin. (1) din Codul civil, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea doar a prestațiilor pe care debitorul este ținut să le execute. Mai mult ca atât, această circumstanță își găsește suport și prin hotărârea din 29 iulie 2014 a Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău, în baza căreia gestionarul fondului locativ nu mai are dreptul de a pretinde de la Elena Ceban încasarea datoriei în sumă de 10 1713,46 de lei.

Respectiv, instanța de recurs apreciază ca fiind contrară soluția instanței de apel de a respinge acțiunea depusă de Elena Ceban, din moment ce a constatat că „...obligația de achitare a sumei respective revine foștilor proprietari ai imobilului nr. xxxxx, și nu apelantei-reclamante Elena Ceban”. Or, în sensul raporturilor obligaționale poate fi facturat doar debitorul prestației și în limitele obligațiilor care este ținut să le execute.

Conjunctura relevată supra atestă că instanța de apel s-a abținut de a da un răspuns convingător la argumentele de bază invocate de reclamantă, deși, prin prisma articolului 6 § 1 din Convenție, acesta se aștepte la un răspuns specific și explicit la mijloacele decisive pentru judecarea procedurii respective (a se vedea Ruiz Torija și Hiro Balani vs Spania, hotărârile din 09 decembrie 1994, seria A nr. 303-A și 303-B).

În atare situație Colegiul ajunge la concluzia necesității admiterii acțiunii depuse de Elena Ceban în partea obligării ÎMGFL nr. 1 și ÎM „Infocom” în partea

excluderii din factura pentru energia termică (încălzire) eliberată pe numele ei suma restantă de 10 171,46 de lei, pentru apartamentul xxxxx acumulată până la 09 noiembrie 2013.

În partea capătului de cerere privind repararea prejudiciului moral, Colegiul învederează că, potrivit articolului 20 alin. (1) din Legea nr. 105 din 13 martie 2003 privind protecția consumatorilor, consumatorul este în drept să pretindă repararea prejudiciului cauzat de produsele, serviciile necorespunzătoare indiferent de faptul dacă s-a aflat sau nu în relații contractuale cu vânzătorul, prestatorul.

Aderent, alineatul (6) al aceluiași articol prevede că, pentru repararea prejudiciului cauzat consumatorului, acesta trebuie să facă dovada prejudiciului.

Articolul 1422 din Codul civil stipulează că, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial. Reparația prejudiciului moral se face și în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității și în alte cazuri prevăzute de lege.

Subsecvent, articolul 1423 din Codul civil consemnează că, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Sub acest aspect Colegiul deduce că, prejudiciul moral poate fi compensat doar în cazurile când a fost cauzat prin fapte ce lezează drepturile personale nepatrimoniale ale persoanei vătămate. Respectiv, trebuie să existe un raport direct între natura valorilor lezate și natura prejudiciului, or, prejudiciul este moral numai dacă este urmarea încălcării unor valori de aceeași natură.

Stabilind cuantumul compensației pentru prejudiciul moral, urmează să fie evaluate despăgubirea destinată reparării acestuia, dar și prejudiciul moral suferit de persoana vătămată (caracterul și gravitatea suferințelor fizice sau psihice). Astfel, trebuie evaluate consecințele negative ale prejudiciului și să fie dată o apreciere la tot ce a „pierdut” persoana vătămată pe plan fizic, psihic, social, profesional și familial atât pentru moment, cât și pentru viitor.

În condițiile din speță, însă, reclamanta nu a evocat prin ce se manifestă gravitatea cauzării suferințelor psihice și/sau fizice cauzate prin acțiunile părților, precum și nu a făcut dovada prejudiciului, în conformitate cu articolul 20 alin. (1) din Legea nr. 105 din 13 martie 2003 privind protecția consumatorilor.

În atare circumstanțe, având în vedere principiul compensării echitabile și rezonabile, instanța de recurs opinează că însăși restabilirea dreptului reclamantei și obligarea ÎMGFL nr. 1 și ÎM „Infocom” de a exclude din factura pentru energia termică (încălzire) eliberată pe numele ei suma restantă de 10 171,46 de lei,

constituie prin sine o satisfacție efectivă și echitabilă.

Coroborând ipotezele ce preced, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia necesității admiterii recursului declarat de Elena Ceban, reprezentată de avocatul Oleg Popovici și casării integrale a deciziei din 26 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 08 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul central, cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care să fie admisă parțial acțiunea depusă de Elena Ceban

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) și art. 445 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Elena Ceban, reprezentată de avocatul Oleg Popovici, împotriva deciziei din 26 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Se casează integral decizia din 26 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 08 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul central, și se pronunță o hotărâre nouă, prin care:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de Elena Ceban împotriva Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr.1, Întreprinderii Municipale „Infocom” și a Societății pe Acțiuni „Termoelectrica” cu privire la apărarea drepturilor de consumator și repararea prejudiciului moral.

Se obligă Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr.1 și Întreprinderea Municipală „Infocom” să excludă din factura pentru energia termică (încălzire) eliberată pe numele Elenei Ceban suma restantă de 10 171,46 de lei, pentru apartamentul xxxxx, acumulată până la 09 noiembrie 2013.

În rest, acțiunea depusă de Elena Ceban se respinge ca fiind neîntemeiată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Mariana Pitic